

Lausunto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategialuonnoksesta

17.6.2022

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vanhusneuvosto esittää kohteliaimmin lausuntonaan laaditusta hyvinvointialueen strategialuonnoksesta seuraavaa:

1. Strategialuonnos on liian ylimalkainen sisältäen kylläkin hyvin tärkeitä ja kauniita periaatteita, joiden perusteella ei voida rakentaa juuri minkäänlaista mielikuvaa siitä, mihin suuntaan ja millä tavalla voidaan aikaan saada kaikkien kaipaama muutos sote-palveluiden riittävyyden turvaamiseksi kaikille palveluiden tarvitsijaryhmille.
Siksi paras vaihtoehto tarvittavan muutoksen lähtökohtien varmistamiseksi olisi laatia koko strategia uudestaan kaivatun konkreettisen suunnan toteuttamiseksi.
2. Mikäli strategian uudelleen valmistelu ei jostakin syystä olisi mahdollista, niin strategiaa tulisi kuitenkin korjata tarpeelliseen konkretian saamiseksi strategian lähtökohdaksi tulevaa tavoitteellista toimintasuunnitelmaa ajatellen. Ilman tarkennuksia strategian toteuttamisen seuranta sekä etenkin sen toteutus kokonaisuudessaan on sattumanvaraista ja mahdotonta.
3. Ikääntyvien kuntalaisten osalta strategiaan tulee ehdottomasti saada periaatteelliset tavoitteet toimintasuunnitelman tekoa varten ainakin seuraavista kolmesta tärkeästä asiasta:
  - miten turvataan ikääntyvien vastaanotolle ja hoitoon pääsy lainmukaisella sekä tarpeen edellyttämällä tavalla. vaikka asia onkin pääosin toimintasuunnitelman kuuluva tavoite, sen toteuttaminen edellyttää strategiaan oikeaa painotusta. Ydinkysymys on perusterveydenhuollon toimintakyvyn parantaminen. Osa toimintakyvyn parantamista voisi olla omalääkärijärjestelmän rakentaminen ja palvelusetelien käyttöönotto.
  - samalla tavalla strategian erityistä painotusta vaatii myös ikääntyvien hoidon ja hoivan turvaaminen etenkin riittävän tehostetun koti- ja laitoshoidon aikaansaamiseksi. Vaikka ikääntyvien tarvitsemien laitospaikkojen määrää haluttiinkin valtakunnallisesti ja johdonmukaisesti vähentää suurten ikäluokkien kasvavavasta määrästä ja hoidontarpeesta huolimatta, ei meidän vanhusten hoidontarvetta voida jättää huomioimatta ja hoitamatta huonon valtakunnallisen linjauksen vuoksi.
  - kolmas asia, mikä vaatii edelleen strategian ohjauksen, on omaishoitajien statuksen ja heidän palkkioidensa riittävyyden turvaaminen kaikille ehdot täyttävillä omaisilla. Ikääntyvien vanhusten hoitaminen heidän omissa kodeissaan on yhteiskunnalle ylivoimaisesti edullisin tapa hoitaa heidät aina viimeiseen laitospvaiheen loppuun asti. Yhteiskunnan tarjoamat palvelut, jos niitä olisi riittävästi tarjolla maksaisivat ainakin kolme-neljä kertaa enemmän kuin omaisten kotihoito. Siksi omaishoitajien lisäpanostuksien hyödyntämiseksi kannattaa tehdä kaikki mahdolliset toimenpiteet aina kuntien päätettävissä olevia omaishoitajien kunnallisverovapauksia myöten.
4. Lopuksi voidaan todeta, että vaikka hyvinvointialueen strategialla ei suoranaisesti voida edistää tai parantaa päättäjien asennetta ikääntyviä kohtaan, niin kuitenkin osana tarvittavaa asennemuutosta tulee muistaa, että jokainen meistä vanhenee ajallaan ja tavallaan. Siksi voimme jo hyvissä ajoin pyrkiä ennakoimaan osaltamme myös oman tulevaisuutemme välttämättömät tarpeet.

Ikääntyvät ihmiset käyttävät hyvinvointialueemme palveluista karkeasti arvioiden noin 60 %. Tuo osuus ei tule juuri laskemaan tulevaisuudessakaan, joten tämän suurimman käyttäjäryhmän kohtuulliset tarpeet tulee huomioida erikseen riittävän laajasti myös alueen strategiassa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vanhusneuvosto 22.8.2022

Pertti Vainionpää
Puheenjohtaja

Paula Kotilainen
Varapuheenjohtaja